

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties heeft enkele vragen en opmerkingen over de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 november 2014 over de «eerste aanzet» van het Actieplan Kinderrechten in het Koninkrijk (Kamerstuk 31 839, nr. 425).

De voorzitter van de commissie,
Recourt

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Plan van Aanpak	2
3.	Taskforce	5
4.	Financiën	5
5.	BES-eilanden	5
6.	Rapportage	6

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de eerste aanzet van het Plan van Aanpak Kinderrechten. De leden willen voorafgaand duidelijk een onderscheid maken tussen enerzijds Aruba, Sint-Maarten en Curaçao, en anderzijds de drie BES-eilanden. Nederland heeft immers met de BES-eilanden een hele andere relatie dan met de andere drie eilanden. Aruba, Sint-Maarten en Curaçao zijn onafhankelijke landen met hun eigen verantwoordelijkheden op het gebied van kinderrechten. Dat wordt weleens vergeten, zo merken deze leden op.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het Plan van Aanpak Kinderrechten Eerste Aanzet. Zij constateren dat met de nu voorliggende Eerste Aanzet een nieuwe stap wordt gezet in een traject dat voor velen begonnen is in mei 2013, toen UNICEF haar rapporten over de leefsituatie van kinderen op de zes Caribische eilanden presenteerde. De leden zijn verheugd met alle acties die sindsdien zijn genomen en zien dit Plan van Aanpak als een goede stap naar (verdere) verbetering van de leefsituatie van kinderen. Zij hebben echter wel nog een aantal vragen aan de regering.

Voor de leden van de D66-fractie staat het voorop dat waar dan ook in het Koninkrijk de kinderen beschermd moeten worden en dat hen de kansen moeten worden gegeven die ze verdienen. Het Unicef rapport Koninkrijkskinderen heeft laten zien dat er gereede redenen zijn om ons ergens zorgen te maken over de rechten van kinderen op de Caribische eilanden. De voorgenoemde leden menen dat het van groot belang is dat de kinderrechten van alle kinderen in het Koninkrijk gewaarborgd worden en dat zij de kans krijgen op een goede levenskwaliteit en toekomstperspectief. De leden van de D66-fractie zijn dan ook van mening dat het van groot belang is dat er nu een gezamenlijk interlandelijke Taskforce Kinderrechten is opgesteld. Zij hebben hierover wel nog vragen.

2. Plan van Aanpak

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd te lezen dat de vier landen nu gezamenlijk tot eerste contouren en speerpunten zijn gekomen. Tegelijkertijd kan de hier centraal staande problematiek volgens de aan het woord zijnde leden niet snel genoeg worden verbeterd. In de sinds de presentatie van de UNICEF-rapporten verstreken tijd van anderhalf jaar is veel gebeurd, wat de komende maanden en jaren tot concrete verbeteringen moet leiden. Deze leden zijn daarom zeer benieuwd naar een concreet tijdpad, waarin wordt aangegeven op welke momenten welke acties voorzien zijn en welke verantwoordelijkheid de afzonderlijke landen in dit proces hebben.

Naar het oordeel van de leden van de PvdA-fractie zijn de in het Plan van Aanpak genoemde thema's een adequate vertaling van de problemen die eerder, onder andere door UNICEF, zijn beschreven. Tegelijkertijd zijn de

aan het woord zijnde leden – met de taskforce – van mening dat het plan nog meer concretisering en uitwerking behoeft. De grootste waarde van dit plan zien deze leden in het proces van gezamenlijkheid, waarbij landen tot een voor alle eilanden werkbare aanpak komen. De leden van de PvdA-fractie lezen in het plan van aanpak helaas nog niets over de concrete plannen per eiland die naar het idee van deze leden reeds in concept gereed zouden zijn voor 20 november jongstleden. Zij spreken de hoop uit dat deze plannen wel ruim voor de Koninkrijksconferentie in 2015 gereed zullen zijn en vragen de regering of dit inderdaad haalbaar is. Uiteindelijk is het naar het oordeel van deze leden van groot belang dat per eiland bekeken wordt welke concrete acties moeten worden ondernomen om de leefsituatie van kinderen te verbeteren.

Uitgangspunten

De leden van de PvdA-fractie lezen in het hoofdstuk Gezin Centraal dat de eilanden moeten gaan werken volgens het principe van «één gezin, één plan, één regisseur». Er wordt echter niet concreet vermeld wie die ene regisseur zou moeten zijn. De aan het woord zijnde leden vragen de regering daarom dit nader toe te lichten.

De leden van de D66-fractie vragen zich af of de aanpak waarbij het gezin centraal staat goed aansluit op de werkelijkheid waarbij veel gezinnen geen standaard gezinssamenstelling kennen. Op welke manier gaat de Minister met die bijzondere situaties rekening houden, zo vragen deze leden.

Rol van de vader

Het is de leden van de VVD-fractie opgevallen dat in het Plan van Aanpak staat dat vaders vaak geen rol spelen in de opvoeding. Deze leden realiseren zich dat er sprake is van een probleem dat niet zomaar is op te lossen, maar dat wel grote consequenties heeft voor de positie van kinderen. De leden horen graag hoe de Minister en de taskforce denken dit te gaan aanpakken door middel van een visie.

De leden van de PvdA-fractie delen volledig de mening van de taskforce dat bekend moet zijn wie de vader van een kind is. Ook zijn zij bekend met het wetsvoorstel SEDA dat momenteel aan de orde is op Curaçao. Is het in Aruba en op Sint Maarten reeds verplicht om de vader van een kind te registreren zo vragen de aan het woord zijnde leden zich af. Zo nee, dan vragen deze leden of de regering bereid is met deze landen in gesprek te gaan om alsnog tot een spoedige verplichte registratie van vaders in deze landen te komen.

Geweldsbestrijding

In het hoofdstuk over Geweld tegen kinderen lezen de leden van de PvdA-fractie een ondubbelzinnige afwijzing van elke vorm van geweld tegen kinderen, inclusief de zogenaamde pedagogische tik. Het verheugt de aan het woord zijnde leden dit te lezen. Deze leden zijn, gezien het belang dat zij hieraan hechten, zeer benieuwd hoe en binnen welke termijn de aanbevelingen die de taskforce op dit onderwerp doet, worden uitgevoerd. Ook horen deze leden graag van de regering hoe gezorgd wordt dat dit principe (geen geweld, ook niet in minste vorm) ook gedeeld en gevoeld wordt in de samenleving, met name door ouders, leerkrachten en anderen om een kind heen.

De leden van de D66-fractie vinden het belangrijk dat elk kind kan opgroeien zonder dat het te maken heeft met enige vorm van geweld

tegen hem. Kan de Minister ingaan op de vraag of de aanpak centraal genoeg georganiseerd zal worden, waarbij duidelijk is wie er verantwoordelijk zijn voor het signaleren van geweld tegen kinderen, het ontwikkelen van een plan van aanpak en de uitvoering hiervan.

De leden van de D66-fractie vinden het ook belangrijk dat kinderen door de wetgeving goed beschermd worden. De genoemde leden vragen aan de Minister hoe het streven naar het civiel- of strafrechtelijk sanctioneren van geweld tegen kinderen concreet wordt ingevuld en wat de criteria zijn om te toetsen of de samenleving zich genoeg heeft aangepast om dit in te voeren. De leden benadrukken het belang van eerlijke wetgeving en behandeling voor de wet van kinderen en vragen zich af of het aangepast kan worden dat 16- en 17-jarige kinderen als volwassenen behandeld worden in het strafrecht. Wat betreft de leden van de D66-fractie dienen kinderen als kinderen behandeld te worden voor de wet en moeten een kans en een tweede kans krijgen na gemaakte fouten.

De leden van de D66-fractie vragen op welke manier het safety net, in de vorm van voor- of naschoolse activiteiten waarin kinderen kunnen participeren, vormgegeven wordt en of hierbij de doelstelling alleen kan liggen op de ontwikkeling van het kind of dat het ook als doel kan hebben om verveling tegen te gaan. Daarnaast vragen zij zich af of er criteria worden gesteld aan de professionals en vrijwilligers die zich hierbij inzetten en of zij voldoende instructies en begeleiding krijgen wat betreft genoemde problemen zoals huiselijk geweld en juiste voeding.

Armoedebestrijding

De leden van de PvdA-fractie willen deze mogelijkheid nogmaals aangrijpen om te pleiten voor de bestrijding van armoede. Naar het oordeel van deze leden is armoede namelijk een belangrijke oorzaak van een (te) slechte leefsituatie voor kinderen. De aan het woord zijnde leden vragen de regering of zij dit oordeel deelt en op welke wijze zij zich inzet voor de bestrijding van armoede op de eilanden? In het verlengde hiervan vragen deze leden wat de regering en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba op dit terrein reeds doen en kunnen doen, vooruitlopend op de definitieve vaststelling van de meerjarenplannen, waarin ook armoedebestrijding een prominente plek zal krijgen. Naar het oordeel van deze leden is dit namelijk een belangrijke opgave voor rijks- en lokale overheid.

Gezondheidszorg

Voor de leden van de D66-fractie staat het voorop dat kinderen de zorg krijgen die ze nodig hebben voor een goede fysieke en geestelijke ontwikkeling. Deze leden vragen daarom of er voldoende aandacht zal zijn voor de preventie en het bewustzijn met betrekking tot gezondheid. De voorgenoemde leden concluderen aan de hand van de rapporten van Unicef over kinderrechten dat er grote problemen zijn qua gezondheid van kinderen wat betreft goede voeding en vragen zich af of er in het onderwijs genoeg aandacht besteed wordt aan voorlichting en kansen worden aangegrepen voor initiatieven zoals maaltijden op scholen en in voor- en na-schoolse opvang.

De leden van de D66-fractie merken op dat er wat betreft seksuele gezondheid nog grote problemen zijn en dat seksuele aandoeningen en (ongewenste) (tiener)zwangerschappen nog veel te vaak voorkomen. De genoemde leden constateren dat dit geen prioriteit is van de taskforce en vragen of de problemen genoeg erkend worden en hoe de aanpak vormgegeven wordt. Wat betreft de leden van de D66-fractie is hier ook een belangrijke rol weggelegd voor de scholen waarbij seksuele voorlichting een verplicht vakonderdeel zou moeten zijn voor alle leerlingen. Deze leden vragen hoe de Minister daar tegen aan kijkt.

3. Taskforce

De leden van de VVD-fractie vinden het goed om te zien dat alle landen kinderrechten gezamenlijk willen aanpakken. De taskforce geeft aan dat zij willen stimuleren dat beleid daadwerkelijk omgezet wordt in verandering die leidt tot concrete verbeteringen voor kinderen in het Koninkrijk. Kan de Minister aangeven hoe de Taskforce dit wil bereiken zonder inbreuk te doen aan de autonomie van alle landen?

Hoe gaat de Taskforce in de toekomst zijn ondersteunende rol invullen. Is het een permanente institutie geworden? Welke kosten zijn hieraan verbonden?

De leden van de PvdA-fractie zien graag dat de plannen worden besproken met vele individuen, organisaties en partijen die te maken hebben met de problematiek op de eilanden. Het is van groot belang dat mensen in de uitvoering de kans krijgen aan te geven hoe zij de bestaande problemen zouden oplossen. Daarom verzoeken de aan het woord zijnde leden de taskforce via de regering te praten met de verschillende geledingen om te komen tot een breed gedragen aanpak. Is de regering bereid dit verzoek aan de taskforce over te brengen?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de taskforce zichzelf ziet als een infrastructuur om op allerlei thema's op het gebied van kinderrechten ervaringen en kennis te delen. De aan het woord zijnde leden zijn zeer benieuwd naar de wijze waarop men van plan is te organiseren dat kennis en ervaring wordt gedeeld. Juist in deze fase is er immers behoefte aan uitwisseling. Daarom horen deze leden graag binnen welke korte termijn de taskforce reeds deze functie kan vervullen. In dit kader informeren de aan het woord zijnde leden ook naar de mogelijkheid om de taskforce uit te breiden met (vertegenwoordigers van) verschillende belanghebbenden. Is de regering dit inderdaad van plan, zo vragen deze leden. Ook lezen de leden dat de taskforce, indien daaraan behoefte bestaat, bereid is een ondersteunende en stimulerende rol te blijven spelen bij het verbeteren van Kinderrechten in het Koninkrijk. Bestaat die behoefte bij de Nederlandse regering, zo vragen deze leden zich af en welke concrete rol ziet de Nederlandse regering in de komende jaren voor deze taskforce?

4. Financiën

De leden van de VVD-fractie hebben in het actieplan gelezen dat er heel veel goede initiatieven zijn opgestart, ook op het vlak van de problemen die in het UNICEF-rapport worden genoemd. In hoeverre hebben de financiële middelen en de expertise die daarbij tot nu toe zijn ingezet, effect gehad? Welke kosten zullen in de toekomst verbonden zijn aan het functioneren van de Taskforce?

De leden van de PvdA-fractie hebben zich dit najaar sterk gemaakt voor meer geld om de positie van kinderen in Caribisch Nederland te verbeteren. Uiteindelijk heeft de Kamer een amendement dat hiertoe diende aangenomen, waarmee voor een periode van drie jaar een bedrag van drie miljoen euro beschikbaar is gekomen. De aan het woord zijnde leden willen deze gelegenheid graag gebruiken om de regering te vragen op welke wijze zij deze middelen gaat besteden, op welke wijze een stevige rol voor UNICEF wordt vormgegeven, en op welke wijze dit geld wordt gekoppeld aan de plannen die voortvloeien uit deze eerste aanzet.

5. BES-eilanden

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister of hij kan aangeven of er in dit plan ook nog invulling gegeven aan het centrum voor jeugd en gezin op de BES?

Ook het lokaal bestuur op de BES heeft op dit vlak uiteraard een heel duidelijke verantwoordelijkheid. Hoe pakt men dit samen op? Hoe staat het met de effecten van het beleid? Zijn de middelen goed ingezet en verantwoord? Het gaat daarbij zowel om inzet van expertise als om inzet van geld. Kunnen we zeggen dat deze middelen op de goede plek terecht zijn gekomen?

De leden van de PvdA-fractie informeren via deze weg ook naar het proces van de meerjarenplannen van de openbare lichamen. Deze leden zijn van mening dat het deel over de kinderrechten in de nieuwe meerjarenplannen uiterlijk in april 2015 gereed moeten zijn, zodat na de Koninkrijksconferentie snel begonnen kan worden met de uitvoering van de plannen.

De leden van de D66-fractie willen daarbij ook weten wat de gevolgen van de veranderingen in wetgeving wat betreft decentralisatie van de zorg en de nieuwe Jeugdwet die vanaf 1 januari ingaat zal betekenen voor de eilanden op Caribisch Nederland. Deze leden vragen zich af of als gevolg van de nieuwe Jeugdwet ook op de Nederlandse gemeente in Caribisch Nederland de Advies- en Meldpunten Kindermishandeling worden samengevoegd met de Steunpunten Huiselijk Geweld. Zo ja, wat hier de vermoedelijke gevolgen van zijn voor de herkenbaarheid en toegankelijkheid van de steunpunten specifiek gericht op preventie en aanpak van geweld tegen kinderen, zo vragen deze leden.

6. Rapportage

Het is de leden van de VVD-fractie opgevallen dat er in 2015 gerapporteerd gaat worden als Koninkrijk in zijn geheel. De leden vinden de verschillen tussen de landen hiervoor op sommige punten echter te groot. Is het mogelijk dat er in deze rapportage aangegeven wordt hoe het er per land voorstaat?